

Nr 135

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående samordning av underhållet av krigsmaktens telemateriel m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 114 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 15 mars 1963, dels berett riksdagen tillfälle avgiva yttrande med anledning av vad i förberörda statsrådsprotokoll anförts rörande samordning m. m. av underhållet av krigsmaktens telemateriel, dels ock föreslagit riksdagen att besluta att ledningen av för krigsmakten gemensamma teleunderhållsverkstäders drift skall ankomma på försvarets fabriksstyrelse, att till Teleunderhållsverkstad för budgetåret 1963/64 under försvarets fabriksfond anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr., att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti intill ett belopp av högst 16 000 000 kr. för krediter till ett av försvarets fabriksstyrelse bildat aktiebolag för teleunderhåll, att besluta att tillgångar och skulder vid centrala flygverkstaden i Arboga, den i Göteborgs örlogsvarv ingående försvarets televerkstad i Göteborg samt Stockholms tygstations signalverkstad i Sundbyberg från tidpunkter som Kungl. Maj:t må bestämma skall överföras till försvarets fabriksfond, samt att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ramavtal med ett av försvarets fabriksstyrelse förvaltadt aktiebolag för teleunderhåll enligt vad i ovannämnda statsrådsprotokoll anförts.

Vidare har utskottet till behandling förehäft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Torsten Andersson m. fl.* (I: 692) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Jönköping *m. fl.* (II: 848), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 114 hos Kungl. Maj:t måtte hemställa, att frågan om lokaliseringen av den i södra Sverige föreslagna televerkstaden måtte allsidigt och förutsättningslöst ånyo utredas och prövas, så att riksdagen kan beredas tillfälle avge yttrande i frågan under innevarande års höstriksdag,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Per-Olof Hanson m. fl.* (I: 693) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel m. fl.* (II: 846), i vilka hemställts att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 114 måtte dels i skrivelse till Kungl.

Maj:t anhålla att förhandlingar snarast upptages för bildande av ett halvstatligt bolag för teleunderhåll inom försvaret på sätt i motionerna närmare angivits, dels till Teleunderhållsverkstad för budgetåret 1963/64 under försvarets fabriksfond, kapitalbudgeten, fjärde huvudtiteln anvisa ett investeringsanslag av 7 500 000 kr., dels ock bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti intill ett belopp av högst åtta miljoner kronor för krediter till ett nybildat aktiebolag för teleunderhåll,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundin* (I: 694) och den andra inom andra kammaren av herr *Fälldin m. fl.* (II: 847), i vilka hemställts att riksdagen vid sin behandling av propositionen nr 114 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte som sin mening uttala, att den centrala televerkstaden i Östersund må byggas med förtur före byggnad eller utbyggnad av övriga i propositionen föreslagna centrala verkstäder i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande de skäl motionärerna anför till stöd för sina yrkanden hänvisas till motionerna II: 848, II: 846 och II: 847.

Departementschefen har anför följande.

»Den kraftigt ökade anskaffningen av telemateriel för krigsmakten, som kan väntas fortsätta i än snabbare takt, accentuerar starkt kraven på ett rationellt underhåll av denna materiel. En effektiv underhållsorganisation är självklart motiverad av ekonomiska skäl men är också angelägen av hänsyn till beredskapen. Underhållsproblemen har vuxit i takt med den allt snabbare tekniska utvecklingen. Det har också blivit allt mera uppenbart, att frågan om hur materielen skall vårdas och omhänderhas för att bibehålla sin funktionsduglighet inte kan lösas i efterhand utan måste beaktas samtidigt som konstruktionerna utformas.

Försvarets arbetsgrupp för teleunderhåll (FATU) har klargjort aktuella frågeställningar beträffande underhåll av tele- och robotmateriel och lagt fram förslag till lösningar.

Underhållsverksamheten syftar främst till att upprätthålla högsta möjliga tekniska beredskap. Men underhållsorganisationen bör också vara sådan att den fyller rimliga krav på rationell ekonomisk drift i fred. Med utgångspunkt häri och med hänsyn till den kraftigt växande underhållsvolymen föreslår FATU, att underhållsverksamheten samordnas och rationaliseras. Samtidigt måste underhållsanstalterna byggas ut. Detta anses emellertid inte böra genomföras inom ramen för den nuvarande försvarsgrensvis uppdelade organisationen.

En samordning fordrar enligt FATU enhetliga normer för underhållsverksamheten, som gör det möjligt att gemensamt leda teleunderhållet, gemensamt bygga ut underhållsresurserna och gemensamt uppträda mot eventuella civila leverantörer av underhåll. För att ekonomiskt kunna utnyttja resurserna, såväl krigsmaktens egna som de civila, fordras ett enhet-

ligt, till civil praxis anpassat system för redovisning av alla kostnader som uppstår i samband med underhållet.

FATU föreslår, att ett för krigsmakten gemensamt förvaltningsorgan för teleunderhållsfrågor, försvarets teleunderhållskontor, inrättas för att lösa en del av dessa problem. Teleunderhållskontorets uppgifter avses bli att åstadkomma enhetlighet i förberedande och planerande åtgärder, att skapa och rationellt utnyttja underhållsresurserna samt att utöva ekonomisk kontroll över verksamheten. Teleunderhållskontoret föreslås bli anslutet till flygförvaltningen.

I uppgifterna föreslås också ingå den direkta ledningen av för krigsmakten gemensamma verkstäder — i första hand centrala verkstäder — vilkas arbetsuppgifter bör renodlas till fredsmässiga mera genomgripande underhållsarbeten. Dessa gemensamma verkstäder utgöres av centrala flygverkstaden i Arboga (CVA) — där de verksamheter som icke har något samband med telemateriel successivt bör avvecklas — en föreslagen ny verkstad i Växjö, driven i aktiebolagsform, samt — på längre sikt — även en ny verkstad i mellersta Norrland. Den i Göteborgs örlogsvarv ingående försvarets televerkstad i Göteborg (FTG) föreslås såsom för krigsmakten gemensam också skola underställas teleunderhållskontoret. Arbetsuppgifterna mellan de centrala verkstäderna bör fördelas efter objektens art medan arbetsfördelning, lokalisering och produktinriktning för regionala verkstäder — B-verkstäder — i stor utsträckning måste bestämmas av militära synpunkter.

Teleunderhållskontorets ställning gentemot andra organisationsenheter inom krigsmakten bör enligt FATU bli likartad med den år 1962 inrättade gemensamma robotavdelningens i flygförvaltningen. Som chef för kontoret föreslås en överingenjör med lön motsvarande B 3. I övrigt skulle finnas 24 extra tjänster.

Remissinstanserna har allmänt anslutit sig till de principer som FATU lagt till grund för sitt förslag och till dess bedömning av behovet av ett för försvarsgrenarna gemensamt förvaltningsorgan för teleunderhållsfrågorna. Allmänt biträdes också förslaget om att organet skall inordnas i flygförvaltningen.

För egen del anser jag, att åtgärder snarast bör vidtagas för att skapa förutsättningar för vidgat samarbete och större enhetlighet mellan försvarsgrenarna i fråga om underhåll av telemateriel. Erfarenheterna från ett sammanhållet teleunderhåll måste användas för att minska kostnaderna för inköp och underhåll av materiel och öka dess tillförlitlighet. För att ett sådant arbete snabbt skall ge resultat är det av vikt att erfarenhetsunderlaget blir så brett som möjligt. En förutsättning härför är att stor enhetlighet råder inom krigsmakten beträffande underhållsnomenklatur, underhållsnormer, redovisning av kostnader, stilleståndstider m. m. En sådan systematisk insamling av erfarenhetsunderlag måste organiseras och vidmakthållas av ett för krigsmakten gemensamt förvaltningsorgan för teleunderhållsfrågor. Jag kan allt-

så ansluta mig till FATU:s förslag i detta hänseende och föreslår, att ett centralt teleunderhållskontor kommer till stånd.

Den samlade överblick över teleområdet underhållsproblem som kan erhållas genom tillkomsten av ett centralt teleunderhållsorgan bör ge impulser till många initiativ i syfte att öka driftsäkerheten och minska underhållskostnaderna. Underhållserfarenheterna måste därför på lämpligt sätt göras tillgängliga för de myndigheter som har till uppgift att konstruera och anskaffa materiel.

En enhetlig behandling på förvaltningsnivå av underhållsfrågorna i fråga om telemateriel skapar goda förutsättningar för en strukturrationalisering av verkstadstjänsten, innebärande bl. a. att för krigsmakten gemensamma centrala verkstäder kan inrättas. Jag anser i likhet med FATU, att de centrala verkstäderna bör inriktas mot exklusivt fredsmässiga underhållsarbeten, varvid en långt gående specialisering bör eftersträvas. En sådan grund för verksamheten innebär att ekonomiska faktorer, effektivitet och lönsamhet skall vara huvudsakligen avgörande för handlandet i dessa verkstäder. Jag förutsätter, att den civila industrin skall kunna konkurrera med statens verkstäder om underhållsarbeten av denna art.

Beträffande de regionala verkstäderna — FATU:s benämning är B-verkstäder — kommer de rent militära synpunkterna att ha ett stort och ofta avgörande inflytande. FATU har till B-verkstäderna hänfört arbetsuppgifter som bedömes vara nödvändiga såväl i krig som i fred. Personalbehovet i fred är dock avsevärt lägre än vad som bedömes erforderligt för krigsförhållanden. Jag anser att en sådan uppgiftsfördelning mellan centrala och regionala verkstäder i princip är riktig. Gränsdragningsproblemen bör lösas av det centrala teleunderhållsorganet i samråd med övriga berörda myndigheter. FATU har erhållit uppdrag att fortsätta sina undersökningar beträffande organisation av verkstadsresurserna på B-nivå i syfte att klarlägga förekommande rationaliseringsmöjligheter.

Det centrala teleunderhållsorganet, försvarets teleunderhållskontor, bör, såsom huvudparten av remissinstanserna förordat, på lämpligt sätt infogas i flygförvaltningens organisation. Det kan nämnas, att flygförvaltningen redan i dag förvaltar ca 40 % av försvarets telemateriel och att denna del kommer att öka till över 50 % under 1960-talets lopp. Flygförvaltningen har dessutom stor erfarenhet av hithörande och liknande underhållsproblem.

Jag föreslår alltså, att flygförvaltningen skall få till uppgift att — medelst ett för ändamålet särskilt inrättat försvarets teleunderhållskontor — leda och samordna underhållet av telemateriel inom krigsmakten. Ledningen av för krigsmakten gemensamma teleunderhållsverkstäder bör dock ankomma på försvarets fabriksstyrelse. När det gäller flygförvaltningens (teleunderhållskontorets) uppgifter har FATU framlagt preciserade förslag, enligt vilka flygförvaltningens (teleunderhållskontorets) ställning i princip bör bli likartad med vad som gäller beträffande den år 1962 inrättade för krigs-

makten gemensamma robotavdelningen i flygförvaltningen. I detta hänseende framhåller överbefälhavaren, att konsekvenserna av FATU:s förslag inte helt klarlagts i betänkandet. Även försvarets förvaltningsdirektion anser, att ansvarsfördelningen är oklar. Då det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i denna fråga anser jag det för egen del inte påkallat att i detta sammanhang framlägga ett preciserat förslag. Uppgifterna bör enligt min mening bestämmas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i den förut nämnda departementspromemorian. Jag vill emellertid understryka, att flygförvaltningen (teleunderhållskontoret) bör ges en noga preciserad anvisningsrätt gentemot övriga myndigheter i fråga om normer för underhållets planering och ianspråktagande av verkstadsresurser samt att ämbetsverket skall kunna ta initiativ i sådana frågor.

I detta sammanhang vill jag betona att en rättvisande kostnadsredovisning, anpassad efter gällande civil praxis, är synnerligen värdefull för en effektiv ledning av underhållsverksamheten. Jag har därför för avsikt att, i anslutning till de önskemål som på denna punkt framförts av flera remissinstanser, föreslå en utredning för prövning av redovisningsfrågorna för försvarets verkstadsverksamhet över huvud taget. Jag räknar också med viss försöksverksamhet med ny kontoplan vid CVA.

Teleunderhållskontoret bör tills vidare organiseras provisoriskt. För kontoret ifrågasättes inte inrättande av andra tjänster än sådana som kan inrättas enligt beslut av Kungl. Maj:t. Vid anmälan av frågan om flygförvaltningens avlöningsanslag för budgetåret 1963/64 till propositionen 1963:31 har jag föreslagit, att under flygförvaltningens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal medel beräknas för inrättande av ett antal tjänster för teleunderhållskontoret. Frågan om inrättande av dessa tjänster torde sedermera få anmälas för Kungl. Maj:t. I sammanhanget anser jag mig dock böra nämna, att jag i likhet med försvarets forskningsanstalt m. fl. anser att driftsäkerhetssektionen vid försvarets teletekniska laboratorium bör bli kvar vid forskningsanstalten. Det är emellertid viktigt att ett intimt samarbete kommer till stånd mellan de båda enheterna.

Vad angår de för krigsmakten gemensamma verkstädernas inriktning biträder jag i princip förslaget om att specialisera och successivt inrikta CVA mot teleunderhåll. Detta förutsätter, att sådana av verkstadens nuvarande arbetsuppgifter som inte är direkt knutna till telemateriel, exempelvis motoröversyner, överföres till andra centrala flygverkstäder. Jag vill understryka, att även denna överföring måste ske så att rationaliseringsvinster kan erhållas. Överflyttningarna bör således i största möjliga utsträckning vara i sig själva ekonomiskt motiverade. De bör ej heller ske i snabbare takt än att ökningen i sysselsättningen inom teleområdet kan kompensera det sysselsättningsbortfall som uppstår vid CVA när objekt överflyttas därifrån till andra verkstäder.

Beträffande nya verkstäder har FATU föreslagit omedelbar uppbyggnad

av en central verkstad i södra Sverige samt på längre sikt en central verkstad i mellersta Norrland. Förslaget syftar härigenom bl. a. till att snabbt tillgodose behovet av underhåll för viss nyanskaffad materiel avsedd för södra Sverige, för vilken lämpliga underhållsresurser helt saknas. Bland denna materiel kan nämnas luftförsvarsroboten Hawk, kustrobotbatteri, fartygsbaserade robotsystem samt vissa komponenter i strilsystemet. Den föreslagna prioriteringen vid uppbyggnad av de nya verkstäderna har icke föranlett någon erinran från remissinstansernas sida med undantag av att arbetsmarknadsstyrelsen och LO ur arbetsmarknadssynpunkt anser att verkstaden i mellersta Norrland bör givas företräde. De förordar därvid som lokaliseringsort Östersund. Därjämte framhålles angelägenheten av att den norra verkstaden får en större andel i telereparationsarbetena än som förutsatts av FATU.

För egen del har jag ägnat stor uppmärksamhet åt lokaliseringpolitiska frågor. Jag har också medverkat till att under de senaste åren åtskillig militär verksamhet flyttats från stockholmsområdet till landsorten. Även i detta fall kommer bifall till mina förslag att innebära att verksamhet flyttas bort från storstadsregionen och att den betydande expansion som förutsätts sker på de nya orterna.

Jag är väl medveten om sysselsättningsproblemen för Norrlands del och även beredd att vidtaga de åtgärder som är försvarbara ur rationella och ekonomiska synpunkter. I detta syfte har jag låtit undersöka vissa möjligheter härvidlag med hänsyn till Östersundsregionen. Av vikt i detta hänseende är att den föreslagna verkstaden i mellersta Norrland är avsedd att byggas ut i den takt som motiveras av den pågående utbyggnaden av krigsmaktens resurser i fråga om telemateriel i Norrland. I nuvarande läge är behovet av centrala underhållsanstalter i Norrland relativt ringa. Däremot kommer expansionen av underhållsbehovet på det regionala planet att medföra en utbyggnad av de regionala verkstäderna. Flygvapnet planerar en s. k. sektorteleverkstad i Östersundsområdet, som redan i mitten av 1960-talet torde medföra en sysselsättningsökning med ca 70 man, vilket innebär en väsentlig ökning av krigsmaktens nuvarande teleunderhållsverksamhet inom detta område. Rekryteringen av personal för den avsedda ökningen torde förutsätta att nuvarande lokala utbildningsmöjligheter utökas. Planeringen har fortskridit så långt att förslag till inrättande av tjänster för ledande personal inkommit till försvarsdepartementet. Jag har för avsikt att påskynda beredningen av detta ärende så att verksamheten snarast kan komma igång.

Jag anser det emellertid också möjligt att, inom ramen för här föreslagen strukturrationalisering och utan att ge för stort avkall på kravet på en ur företagsekonomisk synpunkt lämplig storlek av verkstaden i södra Sverige, till Östersundsområdet överföra objekt motsvarande sysselsättning för ytterligare 40 å 50 man. En sådan åtgärd skulle visserligen medföra en betydande

merkostnad för reparation av de aktuella objekten, men jag är likväl beredd att överväga en överföring i samband med uppbyggnaden av den nyss nämnda sektorteleverkstaden. Sammantaget skulle angivna åtgärder för Östersundsområdet innebära att antalet sysselsatta med telereparationsarbeten för krigsmaktens räkning relativt snabbt skulle kunna öka med ca 120 man. Därtill torde komma den ökning med 100 man i slutet av 1960-talet som anges i FATU:s prognos.

Behovet av den föreslagna nya centrala verkstaden i södra Sverige finner jag vara fullständigt klarlagt, och jag finner det synnerligen angeläget att den snarast kommer till stånd. Enligt FATU:s riktvärde skulle vid denna sysselsättas 500 man vid slutet av år 1965. En förlängd uppbyggnadstid skulle otvivelaktigt medföra icke oväsentliga ekonomiska nackdelar. Med hänsyn härtill och då som förut nämnts centrala underhållsresurser för viss nyanskaffad materiel saknas, är det av vikt att all kraft sättes in på att genomföra programmet för denna verkstad.

Väsentligt är också att rekrytering och framför allt utbildning av personal för den södra verkstaden snarast kan komma till stånd på den ort till vilken verkstaden förläggs. FATU diskuterar lämpligheten av att förlägga verkstaden till någon av de orter dit Stockholms tygstations signalverkstad i Sundbyberg (SiS) enligt riksdagens beslut skall förflyttas, nämligen Borås, Jönköping eller Växjö. Efter att ha konstaterat att samtliga städer kan erbjuda ett i stort sett likartat och tillfredsställande underlag för såväl lokal rekrytering som rekrytering utifrån av den kvalificerade personal det här är fråga om förordar FATU Växjö mot bakgrund av beslutade materielanskaffningar och kravet på snabb etablering.

Mot förslaget att förlägga den södra verkstaden till Växjö framställs erinringar av länsstyrelsen i Jönköpings län, som förordar Jönköping—Huskvarnaregionen, länsstyrelsen i Älvsborgs län, som förordar Borås, samt statskontoret och LO, som anser att frågan bör prövas ytterligare. Arbetsmarknadsstyrelsen och lokaliseringsutredningen förklarar sig ur allmän lokaliseringssynpunkt icke ha anledning att motsätta sig att södra verkstaden förlägges till Växjö. Därutöver har ett antal städer och kommuner i södra Sverige anmält sitt intresse för televerkstadens lokalisering.

För egen del har jag efter sammanvägning av de faktorer som inverkar på lokalisering av en verksamhet av ifrågavarande art stannat för att föreslå Växjö som lokaliseringsort för den södra verkstaden. Jag har därvid, med hänsyn till att samtliga de tre aktuella städerna på önskvärt sätt ligger inne i landet och kan erbjuda ett i stort sett likartat rekryteringsunderlag, fäst avseende vid andra faktorer, som visat sig ge Växjö företräde. Jag åsyftar här vissa kostnads- och beredskapssynpunkter i anslutning till beslutade materielanskaffningar och denna materiels freds- och krigsplacering. Trots att transportkostnaderna och beredskapsförlusterna bedömes som små i förhållande till övriga kostnader för verkstadens drift finner jag dem bära

beaktas. Den föreslagna lokaliseringen är väl ägnad att hålla dessa kostnader låga. Likaledes finner jag att såväl tidsspillan som resekostnader för de rörliga servicegrupperna inte kan betraktas som likgiltiga. Detta talar för en central placering i förhållande till materielens geografiska fördelning i fredstid inom det aktuella området, södra Sverige. Men lokaliseringen har i detta fall även en viss betydelse med hänsyn till materielens användning i krig, vilket jag beaktat. Närmare redogörelser i dessa hänseenden bör inte lämnas till statsrådsprotokollet utan torde i särskild ordning få delges riksdagens vederbörande utskott. Härtill kommer slutligen att lämpliga lokalutrymmen snabbt torde kunna disponeras i Växjö, vilket tillgodoser kravet på skyndsam etablering.

Driften av de för krigsmakten gemensamma verkstäderna bör ledas av ett centralt organ för att alla fördelar med strukturrationaliseringen skall kunna tillvaratagas. Som jag tidigare anfört föreslår jag, att driften centralt skall ledas av försvarets fabriksstyrelse. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera ansvarsförhållandena mellan försvarsgrensförvaltningarna, i första hand flygförvaltningen som ansvarig för samordning och ledning av teleunderhållsfrågor, å ena, och försvarets fabriksverk, å andra sidan.

I avseende på driftformen för de gemensamma verkstäderna kan, med den lösning jag här förordat för den centrala driftledningen, endast två former komma i fråga — affärsverksform eller aktiebolagsform. FATU har föreslagit, att den nya centrala verkstaden i södra Sverige skall drivas i aktiebolagsform. Denna driftform förordas också i princip för de övriga gemensamma verkstäderna. Bland remissinstanserna råder delade meningar i denna fråga. I sitt yttrande över departementspromemorian förordar fabriksstyrelsen aktiebolagsformen under framhållande av att detta är den driftform som utan tvekan lämnar den största rörelsefriheten ur bl. a. finansierings- och personalsynpunkt. Slutmålet för omorganisationen bör enligt styrelsens uppfattning vara att samtliga gemensamma verkstäder sammanföres i en organisation, som drives i aktiebolagsform under försvarets fabriksstyrelse. Fabriksstyrelsen betonar emellertid samtidigt önskvärdheten av att alla gemensamma verkstäder får samma driftform.

Vid beredningen inom försvarsdepartementet har med anledning av remissyttranden från Sveriges industriförbund m. fl. kontakter tagits med privata företag på teleområdet. Härvid har framgått att visst intresse från industrisidan föreligger för någon form av samverkan med staten i fråga om krigsmaktens teleunderhåll.

För egen del anser jag att aktiebolagsformen bör väljas för den nya verkstaden i Växjö. Såsom fabriksstyrelsen framhåller lämnar denna företagsform den största rörelsefriheten i olika hänseenden. Detta är särskilt betydelsefullt med tanke på behovet av en snabb uppbyggnad av verksamheten. Därigenom lämnas även möjligheten öppen för ett eventuellt framtida samarbete med industrin inom bolagets ram.

När driften av CVA och FTG skall övertas av försvarets fabriksstyrelse blir under alla förhållanden ändring i dessa verkstäders företagsform nödvändig. Fabriksstyrelsen framhåller önskvärdheten av att samtliga gemensamma verkstäder efter hand sammanföres i ett aktiebolag. Ytterligare underlag erfordras dock för att bedöma vilka praktiska problem som kan uppstå om CVA och FTG skall drivas i aktiebolagsform. Jag är därför icke beredd taga ställning till denna fråga. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den tidpunkt från vilken CVA och FTG bör överföras till statlig affärsdrift och inlemmas i fabriksverket. Detsamma bör gälla beträffande SiS, en fråga till vilken jag återkommer i det följande.

FATU har beräknat kapitalbehovet för den nya verkstaden i Växjö till 31 miljoner kronor under förutsättning att lagret av de reservdelar som ingår i de underhållna objekten kan tillhandahållas bolaget som ett konsignationslager.

Jag anser mig kunna biträda FATU:s bedömning av bolagets kapitalbehov. Av det framräknade kapitalbehovet bör 15 miljoner kronor finansieras i form av eget kapital. Resterande kapitalbehov, 16 miljoner kronor, bör tillföras bolaget i form av lån. Det egna kapitalet bör tillföras bolaget genom att aktier till ett nominellt värde av tillsammans 12 miljoner kronor tecknas till en kurs av 125 %. Därigenom kan bolaget tillföras — förutom aktiekapitalet 12 miljoner kronor — 3 miljoner kronor som skall tillföras reservfonden. Jag föreslår, att för detta ändamål ett belopp av 15 miljoner kronor anvisas såsom investeringsanslag för budgetåret 1963/64 i försvarets fabriksfond. Medel för ändamålet bör upptas under anslagsrubriken Teleunderhållsverkstad. Riksdagens bemyndigande bör vidare inhämtas att ikläda staten garantier för lån åt aktiebolaget intill ett belopp av 16 miljoner kronor. Aktiebrevet bör ställas till viss man. För den händelse vissa aktier framdeles kan komma att överlåtas på utomstående bör i bolagsordningen inlagas sedvanliga bestämmelser innebärande skydd mot utländskt inflytande samt hembudsskyldighet. Det bör ankomma på fabriksstyrelsen att vidtaga de åtgärder som erfordras för bolagets bildande och att föra de eventuella förhandlingar om ett samarbete inom bolagets ram med privata intressenter som kan bli aktuella.

Det synes lämpligt att försvarsgrenarnas beställningar av underhållsarbeten hos aktiebolaget närmare regleras genom ett långsiktigt ramavtal mellan berörda myndigheter och bolaget rörande de allmänna villkoren för arbetenas utförande m. m. Ramavtalet bör slutas för viss tid, exempelvis 10 år, och ange viss minimi- och maximibeläggning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna ett dylikt avtal.

Genomförandet av de förslag jag nu framfört innebär även att det av 1960 års riksdag fattade principbeslutet om SiS utflyttning från stockholmsområdet kan realiseras genom att driften där avvecklas och överföres till CVA och den nya verkstaden. Driften vid SiS bör övertas av försvarets

fabriksverk. Tidpunkten härför bör få bestämmas av Kungl. Maj:t. Det bör därefter ankomma på försvarets fabriksstyrelse att överföra på SiS ankommande underhållsobjekt och för dem avsedd verkstadsutrustning till övriga gemensamma verkstäder. Förekommande personalfrågor bör lösas inom ramen för de befogenheter som riksdagen härvidlag lämnat Kungl. Maj:t (prop. 1963: 1, bil. 2, p. 6; SU 14; rskr. 14).»

Utskottet. Med anledning av ett av försvarets arbetsgrupp för teleunderhåll (FATU) avgivet betänkande redovisas i propositionen åtgärder för en strukturrationalisering och samordning av underhåll av krigsmaktens telemateriel.

I sitt betänkande har FATU framlagt vissa principiella synpunkter på materielunderhåll. Vidare har gjorts en detaljerad uppskattning av telematerielens nuvarande underhållsbehov samt en prognos för utvecklingen på detta område under 1960-talet. Under denna tid beräknas det totala underhållsbehovet för telemateriel komma att avsevärt öka.

Denna expansion av telematerielvolymen inom krigsmakten och de krav, som måste ställas i fråga om systematik och planering när det gäller en rationellt bedriven underhållsverksamhet, har ansetts böra påkalla en ändrad organisation av underhållsverksamheten. I sådant syfte föreslås att för den centrala ledningen av underhållstjänsten, som nu är splittrad på tre ämbetsverk och dessutom inom dessa är oenhetligt utformad, skall upprättas ett för de tre försvarsgrenarna gemensamt förvaltningsorgan för teleunderhållsfrågor — försvarets teleunderhållskontor. Härigenom skulle öppnas möjligheter att åstadkomma enhetlighet i förberedande och planerande åtgärder, att skapa och rationellt utnyttja underhållsresurserna samt att utöva ekonomisk kontroll över verksamheten. Utskottet, som finner ett klart behov föreliggande av samordnande åtgärder mellan förvaltningarna i fråga om underhållet av krigsmaktens telemateriel, ansluter sig liksom departementschefen och remissinstanserna till föreliggande förslag. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att ett för de tre försvarsgrenarna gemensamt organ för kvalificerade tekniska uppgifter i samband med anskaffning av robotar för krigsmakten, robotavdelningen, inrättats vid flygförvaltningen fr.o.m. den 1 juli 1962.

Då flygvapnet för närvarande har och än mer i framtiden kommer att ha den största underhållsvolymen och samtidigt ställas inför de mest komplicerade underhållsproblemen beträffande ifrågasvarande materiel tillstyrker utskottet jämväl, att det föreslagna teleunderhållskontoret infogas i flygförvaltningens organisation.

Såsom departementschefen framhållit, skapar en enhetlig behandling på förvaltningsnivån av underhållsfrågorna beträffande telemateriel goda förutsättningar för en strukturrationalisering av verkstadstjänsten, innebärande bland annat att för krigsmakten gemensamma centrala verkstäder kunna inrättas. De centrala verkstäderna böra inriktas på fredsmässiga underhålls-

arbeten, varvid en långt gående specialisering bör eftersträvas. Detta innebär, såsom departementschefen jämväl anfört, att ekonomiska faktorer, effektivitet och lönsamhet skola vara huvudsakligen avgörande för verksamheten i dessa verkstäder. Utskottet vill understryka detta, vilket innebär att den civila industrien skall kunna konkurrera med statens verkstäder om underhållsarbeten av denna art.

FATU har framhållit, att vid översyner, reparationer och modifieringar det gemensamma organet har tre olika typer av verkstäder att välja emellan vid fördelningen av underhållsarbetet, nämligen verkstäder i förvaltningsregi, i statlig aktiebolagsform och i privat regi. Även om de statliga verkstäderna förutsätts bli specialinriktade komma enligt utredningen avgränsningar mellan deras materielområden icke att bli vare sig fullständiga eller definitiva i alla hänseenden. Det gemensamma organet bör i första hand sikta till att förlägga arbeten av viss typ till den verkstad, som utför dessa arbeten billigast och snabbast. Vid denna planering kommer det gemensamma organet att stödja sig på jämförelser mellan kalkyler, fakturor och offerter från statliga och privata verkstäder.

Utskottet vill understryka angelägenheten av en rättvisande kostnadsredovisning anpassad efter gällande civila praxis och anser, liksom departementschefen, att en utredning av härmed sammanhängande frågor bör komma till stånd.

Med anledning av vad som i remissyttranden anförts vill utskottet framhålla att de erfarenheter, som vinnas vid det kontinuerliga underhållet, böra systematiskt insamlas och bearbetas och på lämpligt sätt återföras till de anskaffande organen och sålunda utnyttjas i det fortsatta konstruktionsarbetet eller i tillverkningsprocessen. De tillverkande företagen få härigenom del av vunna erfarenheter och kunna tillgodogöra sig dessa. Teleunderhållskontoret har i detta sammanhang en viktig uppgift att fylla.

Av vad här sagts följer även att utskottet ansluter sig till vad i motionerna I: 693 och II: 846 anföres om lämpligheten — icke minst med hänsyn till det starkt växande underhållsbehovet — att underhållet anförtros åt tillverkarna av telemateriel i de fall då detta framstår såsom för statsverket billigast och lämpligast. För att i dessa fall kunna upprätthålla fri konkurrens och fri prisbildning torde — såsom i visst fall redan skett — infordrade anbud kunna omfatta icke blott den erforderliga utrustningen utan också åtaganden att svara för dess underhåll under viss tid.

För att alla fördelar med strukturrationaliseringen skola kunna tillvaratas bör driften av i första hand de centrala verkstäderna ledas av ett centralt organ.

Utskottet vill erinra om att denna uppgift enligt FATU jämväl skulle handhas av flygförvaltningen. I en i statsrådsprotokollet redovisad departementspromemoria anföres emellertid bl. a., att en önskvärd avlastning av såväl flygförvaltningens administrativa organ som det föreslagna

teleunderhållskontoret skulle vinnas, om ledningen av de gemensamma teleunderhållsverkstäderna kunde anförtros åt försvarets fabriksverk. I promemorian skisseras en arbetsfördelning mellan flygförvaltningen (teleunderhållskontoret) och fabriksverket. Uppgiftsfördelningen anges därvid i huvudsak böra vara den, att förvaltningsmässiga uppgifter såsom planering, underhållsnormer, fördelning av objekt mellan olika underhållsanstalter m. m. ankommer på flygförvaltningen (teleunderhållskontoret), medan ledningen av driften vid verkstäderna m. m. ombesörjes av fabriksstyrelsen.

Utskottet har icke något att erinra mot att en sådan uppdelning av arbetsuppgifterna sker och att alltså driften av verkstäderna centralt ledes av fabriksstyrelsen.

Utskottet tillstyrker även att centrala flygverkstaden i Arboga (CVA), där det nu bedrivs en omfattande teleunderhållsverksamhet, specialiseras och successivt inriktas mot teleunderhåll samt att sådana av verkstadens nuvarande arbetsuppgifter, som ej äro direkt knutna till telemateriel, överföras till andra verkstäder. Utskottet förutsätter härvid, i likhet med departementschefen, att endast sådana överföringar ske, som medföra rationaliseringsvinster.

Även vid den nu föreslagna inriktningen av CVA torde kapaciteten vid denna verkstad endast i begränsad omfattning kunna tillgodose det totala behovet av centrala underhållsresurser. Därför framlägges förslag om uppbyggnad av nya verkstadsresurser.

FATU har föreslagit omedelbar uppbyggnad av en central verkstad i södra Sverige samt mot slutet av 1960-talet en central verkstad i mellersta Norrland. Den föreslagna prioriteringen vid uppbyggnad av den nya verkstaden har icke föranlett någon erinran från remissinstansernas sida med undantag av att arbetsmarknadsstyrelsen och LO ur arbetsmarknadssynpunkt givit företräde åt verkstaden i mellersta Norrland.

Utskottet finner i likhet med departementschefen behovet av en ny central verkstad styrkt och att denna bör etableras med största möjliga skyndsamt.

Uppenbart är att stora problem komma att uppstå vid utbildning och rekrytering av teleteknisk personal. Vid val mellan olika lokaliseringsalternativ bli därför möjligheterna att rekrytera såväl yrkesutbildad personal som yngre lärlingar av stor betydelse. Mot den motionsvis framförda tanken att förlägga en större teleteknisk verkstad till mellersta Norrland talar bland annat den aktuella materielens nuvarande belägenhet ävensom rekryterings- och utbildningsmässiga faktorer. Härav följer att behovet av centrala underhållsverkstäder i Norrland f. n. är jämförelsevis ringa. Utskottet anser emellertid i likhet med departementschefen, att den föreslagna verkstaden i mellersta Norrland bör utbyggas i den takt, som motiveras av den pågående utbyggnaden av krigsmaktens resurser i fråga om telemateriel i Norrland. Utskottet kan bl. a. med hänsyn till det anförda icke förorda, att

den nya verkstaden förlägges till Norrland. Motionerna I: 694 och II: 847 torde därför icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

För Norrlands del föreligga betydande sysselsättningsproblem. Departementschefen erinrar emellertid om att flygvapnet planerar en s. k. sektorteleverkstad i Östersundsområdet, som redan i mitten av 1960-talet torde medföra en sysselsättningsökning med ca 70 man. Departementschefen har redovisat vissa planer, som syfta till att där ytterligare öka antalet sysselsatta med telereparationsarbeten för krigsmaktens räkning. Sammantaget skulle härigenom relativt snabbt sysselsättning med nu ifrågavarande arbeten kunna beredas ytterligare ca 120 man. Därtill torde komma den ökning med 100 man i slutet av 1960-talet, som anges i FATU:s prognos.

Med utgångspunkt i att 1960 års riksdag i sitt principbeslut om utflyttning från Stockholmsområdet av signalverkstäderna i Sundbyberg (SiS) förordat att verkstäderna skulle flyttas till Borås, Jönköping eller Växjö, har FATU övervägt dessa städers lämplighet som lokaliseringsort för den nya verkstaden. Enligt FATU erbjuda samtliga dessa städer i stort sett likartat och tillfredsställande underlag för såväl lokal rekrytering som rekrytering utifrån av den kvalificerade personal, varom här är fråga. Mot bakgrund av beslutade materielanskaffningar och kravet på snabb etablering av den nya verkstaden har Växjö förordats. Arbetsmarknadsstyrelsen och lokaliseringsutredningen ha ansett sig ur allmän lokaliseringssynpunkt icke ha anledning att motsätta sig att södra verkstaden förlägges till Växjö.

Utskottet har vid sina överväganden av lokaliseringsfrågan icke funnit tillräckliga skäl föreligga att frångå departementschefens av flertalet remissinstanser biträdda uppfattning och tillstyrker alltså, att den nya verkstaden förlägges till Växjö. Detta innebär att utskottet avstyrker motionerna I: 692 och II: 848.

I avseende på driftformen för den nya verkstaden ha delade meningar rått mellan remissmyndigheterna. Diskussionen har därvid närmast gällt alternativen affärsverksform och aktiebolagsform, samt i sistnämnda hänseende huruvida bolaget i så fall skulle vara hel- eller halvstatligt. Såsom av propositionen framgår ha vid beredningen inom försvarsdepartementet av detta ärende kontakter tagits med privata företag på teleområdet, varvid framgått att intresse från industrisidan föreligger för någon form av samverkan med staten i fråga om krigsmaktens teleunderhåll. I motionerna I: 693 och II: 846 föreslås att förhandlingar med enskilda näringslivet snarast upptagas för bildande av ett halvstatligt bolag. Genom det medinflytande, som de enskilda teleindustriföretagen därmed skulle erhålla i fråga om företagets verksamhet och personalpolitik, skulle enligt motionärerna skapas förutsättningar för en effektivt och affärsmässigt driven verksamhet och ett ändamålsenligt utnyttjande av våra begränsade resurser i fråga om kvalificerad arbetskraft på teleområdet. Därigenom skulle också vinnas garantier mot ett gynnande av det nya företaget i förhållande till den enskilda

sektorn såväl vid försvarets upphandling som i fråga om allmänna arbetsvillkor. Mot dessa synpunkter synes i och för sig icke något vara att erinra.

Utskottet anser i likhet med fabriksstyrelsen och departementschefen, att bolagsformen ger största möjliga frihet i ekonomiskt och administrativt hänseende, vilket är av särskild betydelse vid bedrivande av ekonomisk verksamhet av ifrågavarande art och omfattning. Utskottet utgår också från att verksamheten skall bedrivas på affärsmässig basis i fri och lika konkurrens med enskilda företag. Härför ger bolagsformen de bästa förutsättningarna och garantierna. Vidare vill utskottet erinra om att det i den förenämnda departementspromemorian framhålles att det skulle kunna övervägas, om icke det föreslagna bolaget kunde ges formen av ett halvstatligt aktiebolag, vari en till mindre än hälften uppgående aktiepost skulle ägas av ett enskilt konsortium. Detta konsortium skulle i så fall bildas av de civila leverantörer av telemateriel, som kunde tänkas vara intresserade av ett samarbete inom underhållsområdet. I promemorian framhålles vidare lämpligheten av att man i avvaktan på närmare överväganden av denna fråga från början väljer den driftform, som möjliggör smidig anpassning till en samverkan av detta slag. Utskottet kan instämma häri och delar departementschefens uppfattning, att man genom att välja aktiebolagsformen öppnar möjlighet för ett nära samarbete med industrien inom bolagets ram. Då utskottet alltså även i denna del tillstyrker propositionen förutsätter utskottet, att det ankommer på fabriksstyrelsen att vidtaga de åtgärder, som erfordras för bolagets bildande, och att samtidigt föra de förhandlingar om ett samarbete inom bolagets ram med privata intressenter, som i anledning härav påkallas. Med hänsyn härtill och till angelägenheten av att etablering av den nya verkstaden kommer till stånd med största möjliga skyndsamhet avstyrker utskottet de förenämnda båda motionerna, i vad de avse medelsanvisning, men anser att riksdagen bör i anledning av desamma i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet nu anfört rörande bolagsbildningen.

Utskottet har icke något att erinra mot departementschefens beräkning av det föreslagna bolagets kapitalbehov. Detta innebär att av detsamma 15 miljoner kronor finansieras i form av eget kapital och att 16 miljoner kronor tillföras bolaget såsom lån. Staten bör alltså ikläda sig garanti för högst sistnämnda belopp för krediter till bolaget. I vad mån sålunda anvisade medel och garantier behöva tas i anspråk får bli beroende av utgången av de förhandlingar med den enskilda teleindustrien, som utskottet enligt vad ovan anförts förutsätter skola komma till stånd snarast möjligt.

Vad beträffar verksamheten vid centrala flygverkstaden i Arboga och försvarets televerkstad i Göteborg torde frågan om ändring av dessa verkstäders nuvarande driftform böra prövas mot bakgrund av erfarenheterna från det nya teleunderhållskontoret och organisationen av den nya verkstaden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den tidpunkt,

då dessa verkstäder böra överföras till affärsdrift och inlemmas i fabriksverket.

Genom att driften vid nuvarande signalverkstäderna i Sundbyberg (SiS) avvecklas samt överföres till CVA och till den nya verkstaden realiserar 1960 års riksdagsbeslut om dessa verkstäders utflyttning från Stockholmsområdet. Utskottet tillstyrker, att driften vid SiS övertages av fabriksverket och att det får ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om tidpunkten härför.

Vad departementschefen anfört rörande ramavtalet har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet har icke något att invända mot departementschefens förslag i de delar, som icke berörts i det föregående.

Utskottet hemställer,

I. att motionerna I: 692 och II: 848 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

II. att motionerna I: 694 och II: 847 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

III. att riksdagen må besluta att ledningen av för krigsmakten gemensamma teleunderhållsverkstäders drift skall ankomma på försvarets fabriksstyrelse;

IV. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet uttalat med anledning av vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 15 mars 1963 och i motionerna I: 693 och II: 846 anförts rörande samordning m. m. av underhållet av krigsmaktens telemateriel och i fråga om organisationen av den nya centrala underhållsverkstaden;

V. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 693 och II: 846, i vad de icke behandlats under IV.,

a) till *Teleunderhållsverkstad* för budgetåret 1963/64 å kapitalbudgeten under försvarets fabriksfond anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.;

b) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti intill ett belopp av högst 16 000 000 kr. för krediter till ett av försvarets fabriksstyrelse bildat aktiebolag för teleunderhåll;

VI. att riksdagen må

a) besluta att tillgångar och skulder vid centrala flygverkstaden i Arboga, den i Göteborgs örlogsvarv ingående försvarets televerkstad i Göteborg samt Stockholms tygstations signalverkstad i Sundbyberg från tidpunkter som Kungl. Maj:t må bestämma skall överföras till försvarets fabriksfond;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ramavtal med ett av försvarets fabriksstyrelse förvaltadt aktiebolag för teleunderhåll enligt vad i berörda statsrådsprotokoll anförts.

Stockholm den 21 maj 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Birger Andersson, Ivar Johansson, Bergman, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Mårtensson, Edström, Thorsten Larsson, Per-Olof Hanson och Per Petersson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Gustafsson i Stockholm, Ståhl, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, Andreasson, fru Lewén-Eliasson, herr Svensson i Ljungskile, fröken Olsson, herrar Gustafsson i Uddevalla, Bohman, Gustafsson i Kårby och Källstad.

Reservationer

1) av herrar *Boman, Almgren* och *Källstad*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 692 och II: 848 och att därför

dels det avsnitt i utskottets yttrande på s. 13, som börjar med »Med utgångspunkt» och slutar med »och II: 848», bort ha följande lydelse:

»Med utgångspunkt i att 1960 års riksdag i sitt principbeslut om utflyttning från Stockholmsområdet av signalverkstäderna i Sundbyberg (SiS) förordat att verkstäderna skulle flyttas till Borås, Jönköping eller Växjö, har FATU övervägt dessa städers lämplighet som lokaliseringsort för den nya verkstaden. Enligt FATU erbjuda samtliga dessa städer i stort sett likartat och tillfredsställande underlag för såväl lokal rekrytering som rekrytering utifrån av den kvalificerade personal, varom här är fråga. Mot bakgrund av beslutade materielanskaffningar och kravet på snabb etablering av den nya verkstaden har Växjö förordats.

Enligt utskottets mening är detta FATU:s förslag behäftat med betydande brister. Faktiska förhållanden såsom i såväl Borås som Jönköping erbjuda tomter och redan befintliga lokaler för verkstadens etablering ha icke tillmätts tillbörlig vikt. Lokaliseringsutredningens i sitt till grund för 1960 års riksdags beslut liggande förslag, som endast omfattade Borås och Jönköping, borde mer ha beaktats. Likaså kan enligt utskottets mening beslu-

tade materielanskaffningar icke vara av den beskaffenhet och omfattning, att förläggning till annan plats än Växjö är utesluten. Skulle så vara fallet ha ju materielanskaffningarna satt en allsidig bedömning av verkstadens lokalisering ur spel. Utskottet har vid sina överväganden av lokaliseringsfrågan funnit, att tillräckliga skäl för en förläggning till Växjö icke förebragts, varför den i motionerna framförda hemställan om en förnyad utredning av lokaliseringsfrågan tillstyrkes. Enligt utskottets mening är en sådan snabb utredning icke ägnad att i någon betydande grad försena den nya verkstadens tillkomst, då nytt förslag i lokaliseringsfrågan torde kunna föreläggas innevarande års höstriktsdag.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 692 och II: 848, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att frågan om lokaliseringen av den i södra Sverige föreslagna televerkstaden måtte allsidigt och förutsättningslöst ånyo prövas och att förslag föreläggas innevarande års höstriktsdag;»

2) av herrar *Boman, Edström, Per-Olof Hanson, Ståhl, Svensson* i Ljungkile och *Källstad*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 12, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »av fabriksstyrelsen», bort ha följande lydelse:

»Utskottet återkommer i det följande till frågan om ledningen av driften vid verkstäderna.»

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 14, som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »rörande bolagsbildningen», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet vill fästa uppmärksamheten på att de remissyttranden, som inhämtats och redovisats i propositionen, gälla det av FATU framförda förslaget om upprättandet inom flygförvaltningen av ett teleunderhållskontor, som även skulle handhava den direkta verkstadsledningen. Det sedermera i förenämnda departementspromemoria lanserade förslaget om att det statliga bolaget skulle i någon form anknytas till försvarets fabriksverk har däremot icke varit föremål för remissbehandling. Detta är så mycket mer anmärkningsvärt, som förslaget innebär en helt ny organisationsform. Vilken ställning det nya bolaget skulle komma att få till fabriksverket är icke klarlagt. Ej heller är det utrett, huruvida medelsanvisningen skall ske via fabriksverket eller direkt till Kungl. Maj:t. Dessa frågeställningar äro enligt utskottets mening i behov av närmare undersökning, särskilt som projektet i nuvarande form framstår som alltför mycket av improvisation.

I förenämnda departementspromemoria framföres tanken på ett hälftenbruk av bolaget mellan staten och enskilda branschorganisationer. Det uttalas vidare att de senare skulle ha visat intresse för en sådan företagsform.

I promemorian förutsattes emellertid att de enskilda intressenterna skulle äga högst 49 % av aktieinnehavet. Härigenom kommer deras medbestämmanderätt att redan från början bli beskuren. Det förefaller utskottet i hög grad tveksamt, huruvida en sådan form av samverkan skulle kunna etableras. Utskottet anser därför, att även nu omhandlade fråga bör vara närmare undersökt, innan definitivt beslut fattas om företagsformen.

Då det är angeläget, att den nya verkstaden snarast kommer till utförande, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att på lämpligt sätt låta verkställa projektering och planering av den nya verkstaden.»

dels att sista meningen i det stycke i utskottets yttrande, som på s. 14 börjar med »Vad beträffar» och på s. 15 slutar med »i fabriksverket», bort ha följande lydelse:

»Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den tidpunkt, då dessa verkstäder böra överföras till affärsdrift och inlemmas i det nya företaget.»

dels att sista meningen i det stycke i utskottets yttrande på s. 15, som börjar med »Genom att» och slutar med »tidpunkten härför», bort utgå,

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 15, som börjar med »Vad departementschefen» och slutar med »till erinran», bort utgå,

dels ock att utskottets hemställan i nedan angivna delar bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förnyad utredning rörande ledningen av för krigsmakten gemensamma teleunderhållsverkstädernas drift;

V. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 693 och II: 846, i vad de icke behandlats under IV.,

b) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti intill ett belopp av högst 16 000 000 kr. för krediter, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande tills driftsformen för det nya företaget bestämts;

VI. att riksdagen må

a) besluta att tillgångar och skulder vid centrala flygverkstaden i Arboga, den i Göteborgs örlogsvarv ingående försvarrets televerkstad i Göteborg samt Stockholms tygstations signalverkstad i Sundbyberg från tidpunkter som Kungl. Maj:t må bestämma skall överföras till det nya företaget;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ramavtal med det företag för teleunderhåll, som kommer att bildas.»